

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності виступає важливою складовою організації навчання іноземних мов, оскільки нормативне говоріння учнів на пряму залежить від рівня сформованості іншомовної компетентності в аудіюванні.

У методичній літературі впродовж останніх десяти років значна увага приділяється компетентнісному підходу у навчанні іншомовної комунікації. Проблема навчання іншомовного аудіювання школярів продовжує привертати увагу таких вчених-методистів, як О. Б. Бігич, С. В. Гапонова, С. Ю. Ніколаєва, Л. С. Панова, С. В. Тезікова та інші.

Компетентність в аудіюванні – це здатність особи слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування [1, с. 19].

У реальних умовах комунікації на аудіювання припадає від 40 до 50 % часу. У школі аудіювання розглядають як засіб навчання усного мовлення і як самостійний вид мовленнєвої діяльності, який спрямований на розуміння зв'язних текстів. За свідченням вітчизняних методистів аудіювання на уроці займає 57 % навчального часу [1, с. 21].

Аудіювання виступає органічною складовою навчального процесу вже на початковому етапі навчання. Оскільки на цьому етапі навчання головна увага приділяється оволодінню низкою елементарних мовних компетенцій (фонетичних, лексичних і граматичних), то у перший рік навчання іноземної мови аудіювання доцільно використовувати головню як засіб навчання і формування фонематичного слуху.

Фонематичний слух означає розуміння всіх звуків мовлення при аудіюванні. Розуміння почутого на пряму залежить від рівня сформованості фонематичного слуху. Сприймання мовлення на слух відбувається через слухові рецептори. Одночасно відбувається внутрішнє промовляння почутого. Тобто слухач перетворює почуті звукові образи на артикуляційні, здійснюючи так звану «внутрішню імітацію», унаслідок чого розуміє сказане. Від того, наскільки точною буде «внутрішня імітація», залежить і майбутнє розуміння, і, в подальшому, говоріння. Однак правильне внутрішнє промовляння є можливим лише за умови добре сформованих артикуляційних навичок. Відтак навчання аудіюванню у початковій школі має відбуватися у паралелі з говорінням і читанням вголос, що сприяє встановленню міцних зв'язків між артикуляційними і слуховими відчуттями.

На початковому етапі навчання переважно використовуються вправи для формування мовних навичок аудіювання під час роботи над відповідними аспектами мови: фонетичними, лексичними, граматичними. Важливу роль відіграють рецептивні некомунікативні та умовно-

комунікативні вправи, які вимагають виконання певних невербальних дій за допомогою зорових опор, оскільки вони використовується як підготовчі вправи до наступного етапу – відтворення почутого. Головна методична цінність рецептивних вправ полягає у тому, що вони навчають аудіюванню, розвивають мовленнєві механізми аудіювання, формують в учнів фонетичні, лексичні і граматичні навички аудіювання [2, с. 135].

Перший рік навчання іншомовному аудіюванню передбачає головно виконання вправ І підсистеми, а саме вправ на формування фонетичних, лексичних і граматичних навичок аудіювання. Некомунікативні рецептивні вправи включають такі види вправ: *вправи на сприймання, впізнавання чи розрізнення звуку, інтонаційної моделі, лексичної одиниці, граматичної структури*. *Вправи на диференціацію* формують в учнів точність слухового сприймання, що полегшує розуміння граматичних структур і лексичних одиниць у потоці мовлення. Для вправ добирають омонімічні пари слів (wrote-road), які відрізняються одним звуком. Завдання полягає в тому, щоб учні за допомогою сигнальних карток показали, чи голосний звук у наведених словах є відкритим/закритим, приголосний – глухим/дзвінким, який склад наголошується – перший/другий [2, с. 135].

Сформувавши елементарні фонетичні, лексичні і граматичні навички аудіювання, методично коректно і цілком логічно на другому році навчання іноземної мови використовувати аудіювання не тільки як засіб навчання, а й як самостійний вид мовленнєвої діяльності, мета якого полягає в формуванні смислового сприйняття на слух і вміння досягати розуміння тексту вербальними засобами.

Ефективність розуміння і передачі змісту прослуханого залежить від врахування низки методичних рекомендації щодо організації і проведення аудіювання. По-перше, на початковому етапі навчання іншомовної комунікації основна увага приділяється зняттю всіх мовних труднощів, відповідно метою проведення аудіювання є повне розуміння тексту. Оскільки розуміння тексту залежить від його змістової організації, доцільно обирати фабульні тексти (оповідання, казки), що містять цікавий сюжет і є легкими для сприйняття учнями. Використання зорових і вербальних опор значно полегшує сприймання мовлення на слух.

Загалом можна зробити висновки про важливість аудіюванні як виду мовленнєвої діяльності на початковому етапі навчання іноземної мови, оскільки рівень сформованості компетенції в аудіювання зумовлює ефективність формування компетентності в говорінні.

Список використаних джерел:

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні [Текст] / О. Б. Бігич // Іноземні мови. – 2012. – № 2. – С. 19–30.
2. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах [Текст] : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова [та ін.]. – К. : Академія, 2010. – С. 129–140.